Minor pt3. qz tam termini a ḋbus cp̄ ad quos st3 cō trarij in motib⁹. vt habitum est supra. Conclusio pt3 similiter p Aresto. in littera z ex his que immediate dicta sunt. qz ꝓclusio ꝓponit maiorē z minorem. z ideo, pbatio ꝓclusionis dependet p̄cise ex probatōe p̄missarum.

Correlariū primū. motus magis ꝓriaꝫ motui cp̄ ḋesti vel ḋes quieti. Pt3 qz duo motus oppositi nō ꝓpatiū tur se. nō em̄ idem calefit z frigefit. sed ḋes est bñ cū motu z etiā cū opposita quiete. sicut in tepido est mixtio frigiditatis z caliditatis Correlariū scōm. quedā immutatio: alicui ꝓtrariaꝫ mutatōi. patz qz immutatio ꝓportionabiliter se habet ad mutatōem sicut quies ad motum Uñ sicut generatio z corruptio nō sunt motus sed mutatōes. ita mālio in terminis earū nō dicitur quies. sz immutatio. Et ergo immutatio in termino a q̄ ꝓtriaꝫ mutatōi que recedit a termino a quo Correlariū terciuz immutatio a termino a quo: ꝓtriaꝫ immutatōi in tmino opposito. Pt3 ꝓportionabiliter sicut dictum est de cōtrarietate quietis ad quietem

Querit tercio Utr3 ꝓtrarietas sumpta penes violentū z naturale: inueniatur in oīni mutatōis specie. Pro respōsione noto q Arestoteles supius determinatōnem fecit de ꝓtrarietate motuū z mutationū penes terminos ꝓtrarios. h aūt facit inq̄sitōem de ꝓtrarietate ipsorum quo ad naturale z innaturale. Et sic in titulo questionis duo tāgunt. p̄mum an naturale z innaturale sint cōtraria. Secundū. si inueniant in qualibet mutatōe. z illa duo infra determinabunt affirmatiue. z sic patz pars affirmatiua. Sed p pte negatiua videant argumēta in alijs locis

Maior. Contra naturale distinguitur violentum: sicut maxime sibi contrarium Minor Jn quolibet motu z mutatione: inuenitur contrarietas sumpta penes fm̄ naturā z cōtra naturam esse. Conclusio. Licet igitur in motu locali magis expresse: tamen in quolibz genere mutationis reperiri potest violentum et naturale.

Pro declaratione maioris noto q naturale ḋr ad propositum quod est a natura seu fm̄ naturam. sicut motꝰ grauis deorsum ḋr naturalis. qz est fm̄ naturam grauis et ferri surſum dicit naturale igni. Et fm̄ hoc naturale a multis distinguitur fm̄ diuersas ꝓprietates quas habet a natura. vnde naturale distinguit vno modo cōtra voluntariū. eo q volūtas libere fertur in vtrūq3 oppositorū natura aūt determinata est ad vnū oppositorum. Alio modo distinguit cōtra artificiale in q3tum natura est p̄ncipium intrinsecū motus z q̄etis vt dictū est in scōo huius. Tercio distinguit cōtra p accīs seu acquisitū. eo q natura est p̄ncipium p se z essentiale ipsius rei naturalis. et sic ḋr q ea que st3 a natura semp insunt. nec contingit aliter assuescere. Quarto distinguit contra supnaturale vel preter naturaz. sicut ꝓtingit in effectib⁹ miraculosis. eo q natura habet virtutem limitatā supra quā inuenit altior virtus ad altiorē effectū se extendens. sicut resuscitatio mortui est effectus supernaturalis. Jstis autez modis omissis distinguitur naturale in proposito ꝓtra violentum seu innaturale. et dicitur violentuz quod fit a p̄ncipio extrinseco non conferente vim passo tercio ethicorum Jsto sic notato probatur maior. quia alia distinguūtur contra naturale quasi negatiue. quia nō sunt naturalia. sed violētum directe z positiue importat aliquod inconueniens z contra inclinatōnem nature. igitur. zc.

Minor patet per Arestotelem inductiue. quia alicq̄ sunt corruptiones naturales. z alie violente. similiter alique generationes sunt fatate z alique non fatate. Etiam aliqua augmentatio est naturalis z aliqua violenta. aliq̄ etiam alteratōnes sunt violente Prima pars cōclusionis patet ab omnibus. manifestum est em̄ q proiectio lapidis surſum est violenta. Sed scōa pars patz p determinatōem expressam Arestotelis. Correlariuz primum. contrarietate large sumpta: possunt eidem esse plura contraria. Patet exemplariter. quia album cōtrariatur nigro z coloribus medijs. Etiam corruptio contrariatur generationi z corruptioni. licz diuersimode. qz corruptio cōtrariatur generationi fm̄ rationem sui generis. quia a toto genere corruptio est abesse. z generatio adesse. sed corruptio contrariatur corruptioni fm̄ rationem speciei inquantuz vna corruptio est alicuius rei nobilis quam Arestoteles vocat tristem. z alia est rei ignobilis. sicut q̄n non viuū transmutatur in viuū. quā Arestoteles vocat dulcem Correlarium secundum. omnis quietis naturalis que vocatur stare: est causam propriam assignare. hoc corrolarium est de mente Arestotelis. et patet. nā gratia exempli quietis ipsius grauis deorsum est causa. z habet generationem per se intentam

Correlarium tercium. quietis que est violenta: non est per se sed per accidens causa. patet q non habet causam per se. quia talis quies que dicitur peruenire ad quiescere semper habet maiorem velocitatem quando ē causa per se. z contingit solum quando aliquid fertur in locum propriū. vt dicitur in littera. Q3 autem habet causam per accidens patet. quia prouenit propter defectum virtutis motiue. sicut in proiectione lapidis surſum quā do deficit virtus impellens surſum. tunc accidit quies. et ideo talis quies est semper retardanda. Ex his omnibus patet sententia huius quinti per propositiones p̄memoratas abbreuiata

Jautem est cōtinuum z q3

Circa initium

sexti libri phisicorum. in quo agitur de diuisione motus in partes quantitatiuas. Queritur primo vtrum aliquod de numero continuorum: sit ex indiuisibilibus cōpositum. Pro responsione notandum q Aresto. prosequitur de tribus scilicet de magnitudine. motu z tempore. inquirens qualiter se habeant quantum ad componi ex indiuisibilib⁹ vel diuidi in indiuisibilia. procedit aūt modo mathematico. s. ex vno eorum deducēdo reliquuz pro parte negatiua quesiti. sed pro parte affirmatiua arguitur. si continuum nō componeretur ex indiuisibilib⁹ sequeretur q in millesima parte milij essent actualr tot partes entitatiue sicut in toto vniuerso. z sic esset ita magnū entitatiue sicut totum vniuersum. Sequela patet. quia quodlibet illorum est diuisibile in partes in infinitum. et semper diuisibiles.

Maior Magnitudinis motus ⁊ temporis ratio est vna: quo ad componi vel diuidi in indiuisibilia. Minor. Linea mediat inter q̄libz duo puncta: ⁊ tempus inter quelibet duo instantia Conclusio. Igitur impossibile est aliquod continuum: ex indiuisibilibus esse cōpositum.

Maior ꝓpositio sic ostēditur. qz si aliquod corpus ꝑ transeat ab aliquo mobili ꝑstat q pars illi⁹ in minori tēpore ꝑtransit cē totū. ⁊ ꝑ consequēs eadē est diuisio magnitudinis motus ⁊ tpis. eo q tāta est ps motus ⁊ tēporis sicut ⁊ magnitudinis Minor probat ꝑ ph̄m in littera. ꝑ hoc q linea nō potest ꝓponi ex punctis. qz duo puncta nō possunt vniri ꝑ ꝓtinuatōem. vt patz ex diffinitōne cōtinui. neqz ꝑ modum ꝓtactus nec ꝑ modū ꝓsequētis vt ph̄s inductiue probat. Et sicut ꝺr de linea q semꝑ mediat inter duo puncta ita dēm est de motu q semꝑ mediat inter duo mometa. ⁊ de tempore q semꝑ mediat inter duo instantia ꝓpter eandem inductiōem ph̄ factā

Conclusionē ph̄s in littera deducit. qz in illa diuidit aliquid ex q̄bus ꝓponitur. si ergo continuū esset ꝓpositū ex indiuisibilib⁹ sequeret⁹ q ꝓtinuum possz diuidi vsqz ad indiuisibilia. hoc aūt est contra diffinitōem ꝓtinui tercio huius vbi dictū est q continuū est diuisibile in semꝑ diuisibilia. Etiā si continuum esset ꝓpositum ex indiuisibilibus oporteret illa indiuisibilia esse vnita in cōtinuo. sed nullo modo vnionis p̄ñt esse vnita. vt patz ex dictis. igit Et sicut probatur ꝓclusio de magnitudine. ita etiā pōt probari de motu ⁊ tpe. vt patz ꝑ ph̄m in textu hoc ordinate deducentē Corrolarium primum. potest ex velocitate ⁊ tarditate motus concludi: magnitudinem ⁊ tēpus nec ex indiuisibilibus constitui. nec in ea diuidi. Patet qz ph̄s ponit tres diffinitōes velocioris ex quibus ostendit propositum Corrolarium scōm. Falsa ē Democriti ⁊ Leucippi positio: dicentiū q ex athomis sit rerum naturalium ꝓpositio. Patz qz tunc esset diuisio rerum in athomos. ⁊ sic staret diuisio in ꝓtinuo. qđ est contra dicta Corrolarium tercium. finitū ⁊ infinitum: sil⁹ se habēt respectu trium predictorum. Patz quia si vnuz est finitum ſm extensionem vel diuisionem etiam reliquum erit tale. Et ergo si ſpacium est finitum motus ⁊ tempus erunt ſimiliter finita. vt diffuse ostendit philosophus Corrolarium quartum Zenonis instantia: remouetur ꝑ predicta. patet nam Zeno volebat q nō posset esse motus super aliquod ſpacium. eo q ſpacium habet infinitas partes. sed in tempore finito non possunt ꝑ transiri infinita. Constat autez q qualis est infinitas in tempore talis est in ſpacio ⁊ econtra. quia partes eiusdē quantitatis sunt finite. sed partes eiusdem proportiōis sunt hincinde infinite Ad rationem dicendum q non est inconueniens concedere tot partes eiusdem proportionis esse in milleſima parte milij sicut in toto vniuerso sed tñ inconueniens esset de ptib⁹ eiusdē q̄titatis

Queritur secūdo Utrum ꝑ idez nunc indiuisibile: ſint partes temporis continuate. Pro reſponſiōe nota q titulus huius queſiti tria tangit. primum est q in omni tempore sit ponendum aliquod nunc continuans preteritum ⁊ futurum. Secundum est q illud nunc est vnum ⁊ idem ⁊ terminus vltimus amborum. Tercium est q illud nunc est indiuisibile. Gratia cuius est notandum q aliquid dicitur nūc dupliciter. vno modo ſm alterum ⁊ non ſm ſeipſum. sicut dicimus nunc agi quod in toto preſenti die agitur ⁊ totus dies dicitur preſens. non ſm ſeipm sed ſm aliquid ſui. Alio modo ꝺr aliquid nunc primo ⁊ ſm ſeipſum ⁊ nō ratione alicuius alteri⁹ Et de isto nūc titulus queſiti ꝓtendit.

Maior Nunc dictum proprie: reperitur in omni tempore Minor. Illud nunc est indiuisibile: quod dicitur nunc ſm ſeipſum et proprie Conclusio. Igitur preteritum et futurum continuari est nccē: per aliquod idē quod ꝺr nunc ſm ſeipm et proprie.

Maior ptz. quia nunc proprie acceptuz dicitur quod continuat totum preteritum cum toto futuro. hoc autez reperitur in omni tempore Minor patet ꝑ deductōez ph̄i in littera ꝑ tres rationes Conclusio probat. quia cum tempus ſit continuum vt patz quarto hui⁹ oportet ponere aliquod ꝑ quod eius partes continuant. quia hoc est de ratione cuiuslibet continui. vt patz in p̄dicamēto quantitatis. Sed q illud ſit vnum ⁊ idem patet ratione Aristotelis in littera. nam ſi ſit aliud ⁊ aliud tunc vel vnum est immediatum alteri. ⁊ hoc non potest dici. quia nō est dare in continuo plura indiuisibilia proxima eo q continuum non componitur ex indiuisibilibus. vel ſunt mediata per aliquod intermedium diuiſibile. Et h̄ iterum dici non potest. quia tale medium esset tempus. et sic inter duas medietates alicuius temporis essz tempus medium. ⁊ hoc est ita absurdum sicut concedere duas medietates linee continuari ꝑ lineam intermediam

Ex premiſſis propōibus ⁊ ipſa concluſione: possunt aliqua elici corrolarie. Patz primo. qz aliquid moueri vl⁹ quieſcere in nunc proprie dicto est impossibile. probatur quia motus ⁊ quies ſunt de numero continuorum que possunt diuidi. nunc autem proprie dictum est indiuiſibile. Secundo patet. quia punctus in linea ⁊ momentū in motu ſunt indiuiſibilia. probatur sicut ꝺ nunc in tempore. Eadem enim est regula diuiſionis omnium predictorum. Tercio patz. quia preſens dicitur analogice de nunc proprie dicto ⁊ de anno vel die. probatur quia primo dicitur ⁊ principaliter de nunc proprie dicto. ⁊ secundario dicitur de tempore includente tale nunc. Quarto patet quoſdā Arestō. cōtradicere volētes dicētes q̄ſdā magnas ptes puncta in continuo esse ⁊ nunc in tempore. ⁊ non aliter volebant predicta admittere. patz ex dictis. Et sic de multis alijs.

Querit tercio Utrum motus cuiuslibet mobilis: ſit in diuersas partes diuiſibilis. Pro parte affirmatiua queſiti est philosophus in littera. qui ponit motum esse dupliciter diuiſibilem. vno modo ſm diuiſionem illius quod mouetur. id est ad diuiſionem mobilis. alio modo tempore. id est ad diuiſionem temporis. ⁊ vtrunqz probat. vt patebit infra circa propoſitiones. Sed pro parte negatiua arguitur sic. illa que distant predicamentaliter non possunt habere eandem rationem diuiſionis. ſz motus mobile ⁊ tempus distant predicamentaliter. g̃ non possunt eodem modo diuidi.

Maior. Motus quo totum mobile mouetur: correspondenter ad ptes mobilis diuidi/tur Minor. Tam motus q̄ tempus: consimilis sunt diuisionis Conclusio Est igitur motus fm diuersas ptes diuisibilis: ad diuisionē mobilis et temporis

Maiorē probat phs tribus rōibus. ꝓma si aliquid totaliter moueat etiam mouebitur qlibet pars ipsius totius. z motus vni⁹ ptis nō est motus alterius. igit mot⁹ diuiditur ad diuisionē mobilis. Scda rō. omis forma q̄ nō est tota in vna parte subiecti est tamē in qualibet forma illa diuiditur ad diuisionem subiecti. mobil. sed totus motus nō est in vna parte mobilis. z tm in qlibet pte mobilis est formaliter motus. g̃ motus diuidit/tur ad diuisionem mobilis. Minorem probat. quia diuiso mobili neutra ps mobilis mouet fm totū motum. Tercia ratio. omis forma que sic adequat suo subiecto q nō excedit ipm nec excediturab ipso illa diuidit ad diuisionem subiecti. sed motus nō excedit mobile nec excedit ab eo. g̃ motus diuidit ad diuisionē mobilis. Minorem probat. qz si motus excederet a mobili. tunc aliq pars mobilis esset sine motu. z si motus excederet mobile. tūc esset aliqua pars motus sine subiecto. Minor ꝓbatur silr in littera. qz in minori tempore fit minor motus. z in maiori fit maior motus. g̃ necesse est diuidi motum fm diuisionem tēporis Conclusio illata relinquitur ex dictis nota. Corrolariū ꝓmum. in omni motu inueniunt quinq; que diuidunt eadem diuisione. Patet qz Aresto. assignat quinq; ꝓcurrere in quolibet motu. scz mobile. motum. tempus. ipm moueri. z id in quo est motus sicut in genere vel spē. sicut dealbatio dr esse in genere qualitatis. Sed q silr diuidant. qz motus diuidit fm diuisionem tēporis. vt si mobile ptrāseat vnā leucam in vna hora. tunc in medietate hore ptransit minus q̄ totum motum. z iterum in medietate illius medietatis est minor motus z minus ptransit. Et ex eodem ptz q tēpus diuiditur sicut motus. qz toti motui correspōdet tota hora. z pti motus ps hore. Silr etiaz de ipso moueri. ptz quia cuicūq; inest motus illi inest moueri z econtra. Etiam si in aliquo toto tempore fiat totus motus. in illo tempore fiet totū moueri. z in medio tpe medium moueri z medius motus. Et dicit phs q motus se habz p modū habitus z moueri p modū receptōis Etiā silr est de motu z termino ad quē q est qualitas q̄ritas et vbi Patz etiā de spacio ex eadē radice Ad rōem dōm q cuius illa quinq; sint diuersorum generū. tamē in eis inuenitur vna cōis rō diuisibilitatis. scz cōtinuitas. z grā illius habēt ꝓsimilem diuisionem.

Querit quarto Utrū ante oē mutari esse mutatuz: et econuerso sit ꝓcedendum. Pro pte affirmatiua est auctoritas phi probātis hoc quo ad ꝓmum ex pte mobil. ex pte tēporis z spacij. Sed q ad scōm silr probat ex pte tpis et magnitudinis. Sed p parte negatiua arguitur sic qz est dabile ꝓmum mutari z ꝓmum mutatum esse. g̃ zc Añs probat. quia cuiuslibet finiti est dabilis ꝓma pars z vltima. sed ꝓma pars motus est mutari. z ꝓmus terminus motus est mutatū esse. g̃ est dabile ꝓmum mutari z mutatum esse. Scdo sic. nihil pōt esse mutatum quin prius mutetur. ergo ante omne mutari nō est mutatum esse. Tenet ꝓsequētia. qz nullus terminus finiens aliquem motum precedit illū motum Et ꝓfirmatur. qz si añ oīe mutari sit mutatū esse. vl illud mutatū esse sequit ad mutari. z p añs nō precedit oīe mutari vel nō sequtur aliq̄ modo mutari. g̃ aliqd mutatū est qd nullus mutatur.

Maior. Ante omne mutari: esse mutatum debet dici Minor. Cuicūq; inest esse mutatum: prius ei inesse mutari fuit verū Conclusio. Igitur ante omne mutari est mutatum esse: et econtra omne mutatum esse precedere mutari est necesse

Maior patz p Aresto. in littera tribus rōibus. Exēpli grā. si aliquid moueatur supra aliquā lineā ꝓstat q q̄ cunq; signato mutari est dare aliquem punctū immediate illius mutari. eo q oīe mutari est in tempore. sed tale punctus est terminus cuiusdā mutati esse Minor ꝓz qz omne mutatū est terminus presupponēs mutari loqndo de diuisibili mutatōe que est pūtis propositi Veritas cōclusionis patz ex dictis Corrolariū ꝓmum. mutatum esse añ mutatuz est verū: silr mutari p̄cedere mutari est ꝓcedendum. Patz ex radice infinite diuisibilitatis eorū que ad motū ꝓcurrunt. nā talis circulatio procedit fm diuersa que assignant in quolibet ꝓtinuo Corrolarium scōm. oīe quod ꝓmo est in aliquod mutatuz: necesse est esse in illo in quod est mutatum. ptz quia mutari ab aliquo termino idem est fm rē qd deficere ab illo termino. Si igitur aliqd mutetur de nō esse in eē. cū fuerit mutatum in esse tunc defecit nō esse. z p añs verū est dicere q est. Als em inter esse z nō esse esset mediū. qd reprobatur quarto metaphisice. Corrolariū tercū. cōpetit in solo athamo: alicui mutatum eē primo. pbat qz si ponatur diuisibile tūc diuidat fm a c. Si igitur mutatū sit tam in a q̄ in c tūc nō est primo mutatum in toto. cū ꝓius in pte erat verū dicere q erat mutatū. Si igitur in neutra pte mutatū sit tūc etiam nō est mutatum in toto. Si vero in vna pte sit mutatū z in alia non. tūc etiā non est mutatū ꝓmo in toto Corrolariū quartum. In omni mutatione diuisibili est dare ꝓmam ptem in inceptōe sed nō cōtingit dare ꝓmum mutatum esse. hoc corrolarium est de intentione Arestotel in littera. qd deducit triplici ꝓsideratiōe. ꝓmo ex pte tēporis. scdo ex pte mobilis ꝓsiderati in ordine ad aliquem punctū signatū in spacio Tercio ex pte rei fm quam est motus. Et omnū ratiōnū virtus laborat ex eadem radice. verbi grā quo ad ꝓmam ptem corrolarij. nā huius diei est dare ꝓmam horam añ q̄ nulla pars incipit. sicut in linea est dare partez q̄ incipit a puncto eam terminātē. cōstat aūt q nulla ps prius incipit. z sic est de motu. Scda vero pars patet q nō sit dare ꝓmum mutatum esse ex pte inceptōis. nā q̄cunq; puncto designato alicuius spacij ꝓtingit signare pūctum priorē propter infinitam diuisionē ꝓtinui. z in q̄ libet puncto est quoddā mutatū esse inquātū ꝓuenit ad talem punctū. Et silr est de motu z tpe. igit corrolarium verum Corrolarium q̄ntum. ꝓtingit in omni diuisibili mutatōe dare vltimā ptem quo ad desitōem. nō autē quo ad inceptōem. Patet ꝓma pars. nam grā exempli vltima hora huius diei vltimo desinit. qz terminat p terminum finalem diei. Et hoc mō ꝓsiderando dicit Arestoteles q est dare ꝓmum mutatum esse p qd mutatio ē pfecta. i. cōpleta z finaliter in actu terminata. Et sic sum

ma altedo est terminus primi mutari esse in actu ꝓpleti et pfecti. Sed secūda pars patz. nam gratia exempli quo cūcq; pūcto spacij signato ante pūctum totaliter finalem adhuc ꝓtingit signare alium pūctum ꝓpinquiorem puncto finali in quo est quedā inceptio motus. Et pari mō est de tempore ⁊ de mobili Ad rōnes. Ad pmā dicit negādo antecedēs. Et ad pbationez dicendū. q hoc est verū in pmanentib. sed non in successiuis Ad secūdā similiter negef ꝟsequētia. Et ad pbatōem dicit q nō est idem mutatū esse finiens mutari et pcedens ipm mutatum esse. Ad ꝟfirmationē pz p idem

Querit quinta. Utrū spacū tempus motus ⁊ mobile: ꝟsimiliter se habeant ad finitum ⁊ infinitū esse

Pro parte affirmatiua est phūs in littera ibi (quoniam aūt omne qđ mouef) Sed p pte negatiua arguit primo sic. q motus celi est infinitus tpe. ⁊ tñ mobile est finitum ⁊ etiā spaciū pertransitum. igitur ⁊c. Secūdo sic ista quatuor sunt ab inuicē separata et distincta. ḡ ad finitatem vel infinitatē vnius nō seq̄tur finitas vel infinitas alterius

Maior. Tempore existente finito: nequit infinita esse spacij magnitudo Minor. Sicut finitū et infinitū se habent circa tempus et spacium: sic se habent circa mobile et motum.

Conclusio. Igitur ꝓportionabiliter se habent q̄tuor p̄dicta: quo ad esse finita ⁊ infinita

Maior pbaf. q accepta aliqua parte finita ipsius tēporis ptransitur aliqua pars magnitudinis. ꝟstat autē q hmōi pars tēporis aliquoties replicata integrat totum tempus finitū. et p ꝟsequens magnitudo spacij q resultat ex partibus magnitudine ⁊ multitudine finitis erit solum finita. Et ecōtra data finita magnitudine nō ꝓtingit tempus infinitū esse. q accepta aliqua pte magnitudinis ꝟstat q illa in tempore finito ptransitur. talis aūt aliquoties replicata ꝟstituet totā magnitudinem et p ꝟsequens tēpus pertransitiōis erit finitū Minor patet loquēdo de mobili p ꝓparatōem ad aliquod signum. q si mobile ptranseundo aliquod signū indigeat infinito tpe ipsum non potest esse finitū. ⁊ econtra si sit infinitum nō potest ptransire signuz in tempore finito Et pari modo ꝟstat in motu Conclusio illata sic patz. q spaciū tempus mobile et motus diuidi possunt in infinitas partes ꝓportionabiles. non aūt in infinitas equales nō cōicantes. Corrolariū. Quecūq; de motu sunt superius pbata: eadem sunt de stare ⁊ quiete siliter accipiēda. Patet nam stare fm Aristotelē idem est q tendere ad quietem. et p ꝟsequens idem est iudicium de motu ⁊ stare. quies aūt nō solum est negatio motus. sed pūatio motus in eo qđ natū est moueri. cōstat ergo q quies nō potest esse in nūc. ⁊ q diuisio quietis pcedit in infinitum

Ad rationes Ad pmā dicit q Aristoteles in p̄dictis supaddit dūmodo nō fiat reiteratio motus sup idē spacium. ad excludendū illam instantiā de motu celi qui fit supra spacium finitū. et tñ est perpetuus fm ipm Ad secūdam dicit q licet illa sint realiter distincta. tñ quo ad esse quātum et ꝓtinuū habēt ad inuicem necessariā habitudinē et ꝓportionē. q motus suam cōtinuitatē capit a magnitudine et tempus a motu. ideo quo ad esse diuisibile et quo ad esse finitum et infinitum habent inter se necessariam habitudinem

Zeno autē derationatur et paralogisat.

Querit primo. Utrum rōnes Zenonis sint sophistice: quib. vult q nihil moueri sit possibile Pro responsione noto q Zeno vt aliqui asserūt fuit elevati ingenij q ꝓpria intentione voluit motū esse. sed excogitauit quasdā rōnes potiores ad exercitiū alioꝝ. ex quib. videtur nihil posse moueri. Sūt aūt rōnes sex numero. quarū primē quatuor nituntur destruere generaliter motū localez quinta nitit destruere motū inter terminos ꝓtradictiōis sexta vero machinat ꝓtra motū localē circularē

Maior. Peccant quatuor zenonis rationes prime: volētes q nihil moueri localiter sit possibile Minor. Sicut zeno non interimit inter ꝓtradictoria mutationem: ita nec motum localem circularem. Conclusio. Sunt igit argumēta zenonis sophistica: q̄uis multis ingerāt difficultatem ex sua apparentia

Maior patz p. pcessum Aristotelis in littera. Et hec pbatio sufficit pro respōsali ad hanc questionē. debet nichilominus respondēs esse prouisus de intellectu illaruz rationū ⁊ de solutiōib. earūdē. Minor pz siliter p philosophū in littera. et tantū dicat respōsal. Sed si p̄sidēs querat vlteriorē declarationē recurrat ad copulata ⁊ ad textum phi qui copiose soluit duas vltimas rationes

Conclusio seq̄tur ex p̄missis.

Querit secūdo Utruz aliquod indiuisibile: possit moueri per se. Pro responsione noto primo. q dupliciter dicitur aliquid moueri. scz per se et per accidens. Noto secūdo. q indiuisibile potest dici multipliciter. Uno mō q nō p̄t diuidi in ea que sunt fm spēm diuersa. Verbi gratia. nam mixta resoluūtur in elementa. sed elementa nō resoluūtur vlterius in diuersas spēs. et ideo dicuntur corpora simplicia. Alio mō aliquid dicit indiuisibile ex suppositione. scz si debeat in esse pmanere. et sic primo huius dictū est q est dare minimā carnem. Tercio aliquid dicit indiuisibile. q nature sue repugnat diuidi. licz habeat dimensionē. et sic celū dicit indiuisibile. Quarto ⁊ ad ꝓpositū ōr aliquid indiuisibile q est impartibile fm q̄titatē. q scz nō hz q̄titatem extensiuā. et sic pūctus ⁊ substantie spūales dicūtur indiuisibilia. Et hoc subdiuidendo solet dici. q aliqđ est indiuisibile habens positionez in ꝓtinuo. sicut pūctus. Aliud est indiuisibile nō habēs positionē in ꝓtinuo. sicut aīa vel aliqđ hmōi. Noto tercio q hic est ꝓtroversia ꝓpter diuersa verba Aristotelis. an scz indiuisibilitas de qua hic loq̄tur Aristoteles debeat referri ad mobile vel rem fm quā est mob. videf enī quibusdā q debeat referri ad mobile. aliis vero q debeat referri ad rem p̄dicamentalē. in qua est motus. vt patebit infra circa minorem

Maior Aliqđ indiuisibile: moueri p accidens est possibile. Minor. Neutro modo circa indiuisibile: ꝓt esse motus phisicus p se.

Conclusio. Igitur ad motū alteri⁹ p̄t moueri indiuisibile: scz ipm moueri p se est ipossibile

Maior ꝓpositio sic ostendit. qz motis nobis mouent ea que in nobis sunt. vt ꝺr octauo huius. sed in cōtinuo est aliqꝺ indiuisibile. vt dictuz est ꝓus. et ꝑ ꝯsequens ad motū ipsius ꝯtinui mouet etiā ipsum indiuisibile Hinor ꝓbat ꝑ ꝓbm in littera. dicit aūt neutro mō tam ꝓpter mobile q̄z ꝓpter rem ꝑncipalem in qua est motus. qz nullum istoꝝ ꝑ se mouet. Patz ꝑmo de mobili ꝑ tres rōes phi. quas oportz mente tenere. Secūdo pz de re ꝑdicamentali. quia dictū est supius qz res ꝑdicamentalis est vna de numero eoꝝ que siliter diuidūtur. sicut mobile et spaciū. Etiā ois motus requirit oppositos terminos et mediū inter eos. put superius satis est visum. Est tn verū qz phus hic principaliter intendit loqui de diuisibilitate mobilis. nam in hoc sexto phs loquit de motu fm qz habet ꝯtinuitatē quā dicit ꝑmo ꝯpetere ipsi mobili. qz dicit qz ipsius mutantis ad est illius qꝺ mouet necesse est vnā ꝑtem esse in termino a quo. z aliā in termino ad quē

Conclusio pz ex dictis superius incidēt aliter. sed phs eam hic magis exquisite ꝓsequitur. vt pz in littera. vbi ꝓbat qz oē mobile est coꝛpus. eo qz ꝓbat qz nullū impartibile est mobile. ad quaz seqtur imediate qz oīe mobile est partibile Corrolariū ex ꝓoribꝫ sequens. Ratio ipsius Eraclīti est falsa: ponēris qz aliqua mutatio sit infinita. Patet ex supius ventilatis. sed tn phus eā hic ostendit ex parte terminoꝝ inter quos est mutatio. Etiaz ostēdit hoc idem ꝑ hoc qz natura nullū motū incipit quē nō poꝛtest terminare. cōstat aūt qz infinitū nō ꝑt ꝑtrāsiri. z ideo frustra inchoaret mutationem infinitam. Et sic apparet mens Aristotelis circa istā difficultatē z ꝑ ꝯsequēs circa totā materiā huius sexti. de quo sit in secula benedictus qui regnat trinus z vnus Amen

Vne aūt qꝺ mouet necesse

Circa initium

septimi libri phisicoꝝ Querit ꝓmo. Vtrū omne qꝺ mouet moueat ab alio: tāq̄z a motoꝛe distincto

Pro parte affirmatiua est phs in littera. Sed ꝑ parte negatiua arguit multiplicirer. Primo qz graue existens sursuz mouetur a se deoꝛsum. Et aqua calefacta reducit se ad pristinā frigiditatē. Secūdo arguit. qz aial mouetur a se. similiter intellectus z volūtas mouet se z substātia spiritualis mouet se.

Maior. Nihil quod quiescit ad quietē alterius a motu suo: mouet a se et per se primo.

Minor. Omne qꝺ mouetur quiescit ad qetem alterius: scz siue partis Conclusio. Igit nihil qꝺ mouetur etiaz ab intrinseco: mouet a se et per se primo

Maior patet ex ꝓpriis terminis. qz qꝺ alicui ꝯuenit ꝑ se nō remouet ab eo ad remotionē eius ab alio. Sed minor ꝓbatur. qz omne qꝺ mouet est diuisibile. vt ꝓbatum est sexto huius. sed parte quiescente totū nō mouetur ꝑ se primo Conclusio sequitur formaliter ex ꝑmissis. Additur tn notanter etiam (ab intrinseco) qz de illo qꝺ mouetur ab aliquo extrinseco per violentiā. manifestum est qz ab alio mouetur. sicut pz de lapide ꝓiecto sursum. Sed si mobile habeat ꝑncipium motus in seipso sicut aial est maior difficultas. nihilominus dicendū est qz tale ab alio mouet. licet non sit sensui manifestū, put patebit octauo huius. Corrolariū primuz. Demonstratio Aristotelis meret ꝓpter quid vocari: ꝓcedit em ꝑ cām et a priori. Patz qz aliquid mouere seipm nihil aliud est q̄z esse sibi causa motus. qꝺ autem est sibi causa alicuius oportet qz primo ei ꝯueniat. quia quod est ꝑmū in quolibet est causa eoꝝ que sunt post. Sed nō potest esse ꝑmū mobile cuius motus non dependeat ab alio. scz a partibus. Nam in sexto ostensum est qz in motu non est inuenire ꝑmū neq̄z ex parte temporis neq̄z ex parte spaciꝫ neq̄z ex parte mobilis ꝓpter infinitam diuisionē. Et ita rō Aristotelis ostendit causam ꝓpter quā nichil potest moueri per se primo. eo qz omne tale est diuisibile in partes infinitas. que scilz diuisibilitas est causa huius negatiue. scz qz nihil potest moueri per se primo. Corrolariū secūdum. Demonstratio Aristotelis est tali ꝯditionali similis: si aliquid est ens diuisibile ipsum nō est ens primum Patz qz cuiuslibet diuisibilis suuz esse dependet a partibus. et pari modo motus totius dependet ex motu partiuz. Et licet phs in sua ꝯditionali supponat falsum. scz cuiuslibet qꝺ mouetur partem posse quiescere. nihilominus sua ꝯditionalis est vera. scilz si pars alicuius totius quiesceret totū nō mouetur per se primo. Sicut hec cōditionalis est vera. si homo est asinus homo est irratiōalis. et veritas huius ꝯditionalis sufficit Aristoteli q̄uis antecedens z ꝯsequens essent impossibilia Ad rationes ad primā dicit qz graue mouetur deoꝛsum a generāte aut remouente phibens. vt patet octauo huius. Similiter dicitur de aqua que redit ad pristinā frigiditatem remoto prohibente. scz calefaciente. Ad secūdam dicit qz animal non mouetur per se primo. vt etiam dicit octauo huius. Deinde ad instantias de intellectu et voluntate et substantia spirituali potest dici primo qz in illis nō est motus. prout in rebus naturalibꝫ inuenitur Rursus in discursu intellectus de principijs in ꝯclusiones ex parte mouentis se habet intellectus agens cum principijs z cum intellectu possibili fm qz est in actu principioꝝ. patitur autē fm qz habet oꝛdinem inferioꝛem acquirendo notitiam ꝯclusionis. et sic solet vocari ratio. Et pari modo est in alijs.

Querit secūdo. Vtrum in motis z mouentibꝫ sit in infinitum processus Pro parte negatiua et vera est philosophus in littera qui premittendo duas suppositiones illam partem efficaciter probat Sed pro parte affirmatiua arguitur primo sic. omne mouens phisicum mouetur. sed omne quod mouetur ab alia mouetur. vt probatum est prius. ergo in mouentibus et motis phisicis est processus in infinitum Secūdo sic. generationes z coꝛruptiones sunt infinite. ergo generantia et genita coꝛrumpentia et coꝛrupta sunt infinita et per ꝯsequens mouentia et mota.

Maior. Nullus motus potest fieri infinitus: si sibi coꝛrespondeat finitum tempus

Minor. Hoc tamen fieret: si nullum primum mouens esset. Conclusio. Igitur in motis per se et mouentibus: non est in infinitum processus